

Szakmai önéletrajz

Gyenis Balázs

Filozófiai Intézet, HUN-REN BTK

Tóth Kálmán u. 4, Budapest

✉ gyepi@hps.elte.hu 🌐 hps.elte.hu/~gyepi

2024. december 16.

Kutatási területek

Specializáció tudományfilozófia, modern fizika filozófiája

Kompetencia metafizika, formális episztemológia, közgazdaságtan és matematika filozófia, fizikatörténet

Végzettségek

PhD Tudománytörténet- és Tudományfilozófia, *Pittsburghi Egyetem* (2013)

Disszertáció: „Well posedness and physical possibility”

Bíráló bizottság: John Earman (témavezető), John Norton (témavezető), Gordon Belot, Anil Gupta

MA Tudománytörténet- és Tudományfilozófia, *Pittsburghi Egyetem* (2011)

MSc Fizika, *Pittsburghi Egyetem* (2008)

MA Filozófia, *Pittsburghi Egyetem* (2005)

MSc Elméleti Közgazdaságtan, *Corvinus Egyetem* (öt éves egységes képzés) (2003)

Sztochasztikus Módszerek mellékszakirány

Munkahelyek

2018-'20 Fizika filozófiája munkatárs

Filozófia, Logika, és Tudományos Módszer Tanszék, London School of Economics, Anglia.

2015- Tudományos munkatárs, Filozófiai Intézet

HUN-REN BTK.

2014 Vendégelőadó, Filozófia Tanszék
Illinois Egyetem, Egyesült Államok.

2012-2015 Tudományos segédmunkatárs (fiatal kutató), Filozófiai Intézet
Magyar Tudományos Akadémia, Bölcsészettudományi Kutatóközpont.

Lektorált (peer reviewed) publikációk

- „Melyik szabad akarat létezik?” (2024), *Magyar Filozófiai Szemle* **2024/1**.
- „Az igazság harmadik pillanata” (2023), *Különbség* **2023/1**, 165–183.
- „Elmélet-szupervenienca fizikalizmus és a fizika jövőbeli változásai” (2022), *Magyar Filozófiai Szemle* **2022/3**.
- „A dynamical systems approach to causation” (2021) (Fazekas Péterrel, Hofer-Szabó Gáborral, Kertész Gergővel), *Synthese* **198**:11, 6068–6087.
- „Okság: egy dinamikus rendszereken alapuló megközelítés” (2021) (Fazekas Péterrel, Hofer-Szabó Gáborral, Kertész Gergővel), *Magyar Filozófiai Szemle* **2021/1**, 26–45.
- „Determinism, physical possibility, and laws of nature” (2020), *Foundations of Physics* **50**, 568–581. DOI: 10.1007/s10701-020-00320-0
- „Maxwell and the normal distribution: a colored story of probability, independence, and tendency toward equilibrium” (2017) *Studies in History and Philosophy of Modern Physics* **57**, 53–65.
- „Is it the Principal Principle that implies the Principle of Indifference?” (2017) (L. Wronskival), in: Wronski, L., G. Hofer-Szabó (eds.): *Making it formally explicit: Probability, Causality and Indeterminism*, Springer, New York.
- „How do macrostates come about?” (2017) (Gömöri Mártonnal és Hofer-Szabó Gáborral), in: Wronski, L., G. Hofer-Szabó (szerk.): *Making it formally explicit: Probability, Causality and Indeterminism*, Springer, New York.
- „Ki magyarázta először az egyensúly felé törekvést?” (2017), *Fizikai Szemle*, LXVII. évfolyam 6. (750.) szám.
- „Determinizmus és interpretáció,” (2013) *Magyar Filozófiai Szemle*, **2013/2**.
- „Causal completeness of probability theories – results and open problems” (2011) (Rédei Miklóssal) in: Illari, M. P., J. Williamson, and F. Russo (eds.): *Causality in the Sciences*, Oxford University Press, Oxford.
- „Causal explanation of correlations” (2010) (Gyenis Zalánnal, Hofer-Szabó Gáborral, Rédei

Miklóssal, Szabó Lászlóval), *Magyar Filozófiai Szemle* **2010/3** (in Hungarian).

- „Causal completeness in general probability theories” (2010) (Rédei Miklóssal) in: Suárez, Mauricio (Ed.): *Probabilities, Causes and Propensities in Physics*, Synthese Library **347**, Kluwer.
- „When can Statistical Theories be Causally Closed?” (2004) (Rédei Miklóssal), *Foundations of Physics* **34**, Issue 9.

Ösztöndíjak, kitüntetések

2019 Excellence in Education Award, London School of Economics.

2016 Az ELTECON legjobb óraadója

2009 (2010-ig) Faculty of Arts Teaching Fellowship, *University of Pittsburgh*.

2008 Andrew Mellon Pre-doctoral Fellowship, *University of Pittsburgh*.

2005 (2007-ig) Faculty of Arts Teaching Fellowship, *University of Pittsburgh*.

2004 Faculty of Arts Teaching Assistantship, *University of Pittsburgh*.

2003 Andrew Mellon Fellowship.

2001 Első helyezés az Országos Tudományos Diákkör Konferencia (OTDK) Filozófia szekciójában.

Előadások

2024 „Hempel’s dilemma, theory supervenience, and an optimistic meta-induction”, 29th Biennial Meeting of the Philosophy of Science Association, New Orleans, USA, 2024 November

2024 „What is a theory?”, Meaning, Truth, and Physics conference, Institute of Philosophy, HUN-REN BTK

2023 „Melyik szabad akarat létezését támasztják alá Bernáth László érvei?”, Does Freedom of Will Exists? conference, Institute of Philosophy, HUN-REN BTK (meghívott előadás)

2023 „Empirical possibility and physical possibility”, Modalities conference, HUN-REN BTK FI, Budapest (meghívott előadás).

2023 „Theory supervenience and future changes of physics”, Reduction and inter-theoretical relationships in the sciences conference, SADAF, Buenos Aires.

2023 „Theory supervenience and future changes of physics”, Philosophy Seminar, Jagiellonian University, Krakow (meghívott előadás).

- 2022 „From philosophy to science, and back again”, Philosophy and Science: Rivals or Allies conference, Institute of Philosophy, ELKH (meghívott előadás).
- 2022 „Hempel’s dilemma and the optimistic meta-induction”, Research Seminar in Decision and Action Theory, LMU (Munich) (meghívott előadás).
- 2022 „Hempel’s dilemma and the optimistic meta-induction”, Workshop: Physicalism, Munich Center for Mathematical Philosophy (meghívott előadás).
- 2022 „Causation: a dynamical systems approach”, CONICET, University of Buenos Aires (meghívott előadás).
- 2022 „Hempel dilemma, optimistic meta-induction, and multiple realization”, Logic and Philosophy of Science Seminar (meghívott előadás).
- 2021 „Hempel’s dilemma and the optimistic meta-induction”, Physicalism Workshop, Institute of Philosophy, ELKH (meghívott előadás).
- 2021 „Physicalism,” Research seminar of the Institute of Philosophy, ELKH.
- 2020 „Whatever Happened to Efficient Causes in Physics?,” Research seminar of the Institute of Philosophy, ELKH (meghívott előadás, reflexió Klima Gyula gondolataira).
- 2020 „A dynamical systems approach to causation,” Causation and Reduction: From Metaphysics to the Sciences, UIUC (meghívott előadás, Zoom).
- 2019 „On On Why Functionalism is a Form of Token-dualism’,” Physicalism and Reduction, Budapest.
- 2019 „A dynamical systems approach to causation,” Cambridge Philosophy of Physics Research Seminar, UK (meghívott előadás).
- 2019 „A proof of tendency towards equilibrium”, Sigma Club Lecture Series, Centre for Philosophy of Natural and Social Science, London School of Economics (meghívott előadás).
- 2019 „Slowing clocks, shrinking rods, and curved spacetimes,” Johannes Kepler University, Linz (meghívott előadás).
- 2018 „Towards new notion(s) of physical possibility”, Popper Seminar, LSE (meghívott előadás).
- 2018 „Determinism, Physical Possibility, and Laws of Nature”, Philosophy of Science Association conference 2018, Seattle.
- 2018 „What powers inductive inference”, The Material Theory of Induction and Beyond, Pittsburgh.
- 2018 „Towards new notion(s) of physical possibility”, Modality in physics, Krakow (meghívott előadás).

- 2018 „Do ideal gases have color?“, Science Studies Workshop, MTA-CEU (meghívott előadás).
- 2018 „Physical possibility for actualists,” Theoretical Philosophy Forum, ELTE.
- 2017 „Approach towards equilibrium and the interpretation of probability,” MTA Wigner FK RMI (meghívott előadás, megismételve az SZTE TTIK Elméleti Fizika Tanszék Szemináriumán 2018-ban).
- 2017 „Results in Bayesian learning theory – In the footsteps of Miklos Redei”, Quantum Investigations, LSE (Gyenis Zalánnal).
- 2017 „Humean supervenience and objective modality”, Modally rich metaphysical landscapes, Krakow (meghívott előadás).
- 2016 „The Free Will Problem in the light of the Dynamical Systems approach to causation,” The Fifth Workshop of the Budapest-Krakow Research Group on Probability, Causality, and Determinism.
- 2016 „Szabadság és természeti törvények”, ütközéspontok 3 (ko-referátum).
- 2015 „Is time fundamental? What makes time special?“, Physics Meets Philosophy: In Time.
- 2015 „Can a Bayesian learn a new probability?,” Entia et Nomina 2015 (meghívott előadás).
- 2015 „On the emergence of macrostates,” The Fourth Workshop of the Budapest-Krakow Research Group on Probability, Causality, and Determinism (közösen: Hofer-Szabó Gáborral (előadó) és Gömöri Mártonnal).
- 2015 „The first good bad proof of tendency towards equilibrium,” The Third Workshop of the Budapest-Krakow Research Group on Probability, Causality, and Determinism.
- 2015 „Bayes rules all,” meghívott előadás, Department of Philosophy, Logic, and Scientific Method, LSE.
- 2014 „On the equivalence of various forms of learning in a probabilistic setting,” The Second Workshop of the Budapest-Krakow Research Group on Probability, Causality, and Determinism.
- 2014 „A guidance for the mathematization of semi-formally presented dynamical physical theories,” meghívott előadás, Department of Philosophy, UIUC. (Megismételve: Mathematizing Science: Limits and Perspectives 2, University of East Anglia, Norwich.)
- 2014 „Causation: A Dynamical System approach,” (Fazekas Péterrel, Hofer-Szabó Gáborral, és Kertész Gergővel közös munka alapján), Theoretical Philosophy Forum, ELTE. (Megismételve: Department of Philosophy, Logic, and Scientific Method, LSE; The First Workshop of the Budapest-Krakow Research Group on Probability, Causality, and Determinism.)

- 2013 „Determinism, natural laws, and physical possibility,” meghívott előadás, Department of Philosophy, University of Belgrade.
- 2013 „Determinism and interpretation,” meghívott előadás, Department of Philosophy, Jagellonian University, Krakow.
- 2013 „Determinizmus és interpretáció,” meghívott előadás, Hungarian Academy of Sciences (in Hungarian).
- 2013 „The birth of statistical mechanics: a coloured vision,” Theoretical Philosophy Forum, ELTE.
- 2012 „Propagator equations as laws: reconciling Humean and anti-reductionist intuitions,” Theoretical Philosophy Forum, ELTE.
- 2012 „What is physically possible?” First International Conference on Logic and Relativity, Budapest.
- 2012 „On different conceptions of physical possibility,” Theoretical Philosophy Forum, ELTE.
- 2011 „Induction and the received view of physical possibility,” Theoretical Philosophy Forum, ELTE.
- 2010 „Classical Population Genetics and the Semantic Approach to Scientific Theories” (sp. P. Gildenhuys), IHPST: Models and Simulations 4.
- 2009 „On Humean laws of Nature,” Pittsburgh WIP Seminar Series.
- 2009 „Exact Descriptions and Well-posedness,” Philosophy of Physics 36th Annual Meeting, Inter-University Centre, Dubrovnik.
- 2008 „Algebraic Quantum Field Theory and the Concentration Point Principle,” Probabilistic Causality Summer School, Central European University.
- 2007 „How Mathematical Models of Complex Phenomena Explain?” 13th IUHPS Division of Logic, Methodology and Philosophy of Science Conference, Beijing.
- 2007 „Supertasks: Gödel Strikes Back,” meghívott előadás, ELTE.
- 2006 „Maxwell and the normal distribution,” meghívott előadás, ELTE HPS Colloquium.
- 2003 „On causal closedness of statistical theories,” 12th IUHPS Division of Logic, Methodology and Philosophy of Science Conference, Oviedo.

Tanítási tapasztalat

London School of Economics

2019/20 tavasz: „Physics and the City,” előadó.

2019/20 ősz: „Einstein for Everyone,” előadó.

2018/19 tavasz: „Physics and the City,” előadó.

2018/19 ősz: „Einstein for Everyone,” előadó.

Eötvös Lóránd Tudományegyetem

2023/24 ősz: „Methodology of Social Sciences,” előadó.

2022/23 ősz: „Methodology of Social Sciences,” előadó.

2020/21 ősz: „Scientific method,” előadó.

2019/20 ősz: „Scientific method,” előadó.

2018/19 ősz: „Tudományos módszertan és érveléstechnika,” előadó.

2017/18 ősz: „Tudományos módszertan és érveléstechnika,” előadó.

2016/17 ősz: „Tudományos módszertan és érveléstechnika”, előadó (alapszintű kurzus). A kurzus az oktatók összeteljesítményének értékelésére vonatkozó hallgatói vélemények összesítése alapján, mintegy 30 óraadó közül az ELTECON 2016 legjobb óraadója díjat nyerte.

Eötvös Kollégium

2024/25 ősz: „Philosophy of Science,” előadó.

Szent István Szakkollégium (SZISZ)

2017/18 tavasz: „Philosophy of Science problems in the Social Sciences,” előadó.

Illinois Egyetem

2013/14 tavasz: „Logic and Reasoning,” (alapszintű kurzus, előadó).

2013/14 tavasz: „Symbolic logic,” (emelt szintű kurzus, előadó).

2013/14 tavasz: „Formal logic and philosophy,” (Ph.D. kurzus, előadó).

Pittsburghi Egyetem

2010/11 nyár: „Problem Solving - How Science Works?” előadó.

2010/11 tavasz: „Magic, Medicine and Science,” Peter Machamer tanársegédjeként,
 2010/11 ősz: „Philosophy of 20th Century Physics," előadó.
 2009/10 nyár: „Problem Solving - How Science Works?," előadó.
 2009/10 tavasz: „Philosophy of 20th Century Physics," előadó.
 2009/10 ősz: „Problem Solving - How Science Works?," előadó.
 2007/08 tavasz: „Problem Solving - How Science Works?," előadó.
 2007/08 ősz: „Magic, Medicine and Science," előadó.
 2006/07 tavasz: „Magic, Medicine and Science," előadó.
 2006/07 ősz: „Myth and Science," előadó.
 2005/06 tavasz: „Myth and Science," előadó.
 2005/06 ősz: „Principles of Scientific Reasoning," előadó.
 2004/05 tavasz: „Explanations of Humans and Society," Peter Machamer tanársegédjeként,
 2004/05 ősz: „Thinking about the Environment," John Earman tanársegédjeként.

Kapcsolódó akadémiai tevékenységek

- Integritási Koordinátor (2017-), Etikai Bizottsági tag (2023-), HUN-REN BTK.
- Az MTA BTK Filozófiai Intézet Stratégiai Tanácsadó Testületének tagja (2013-2016).
- Referálás: Philosophy of Science, British Journal of Philosophy of Science, Pacific Philosophical Quarterly, Synthese, Erkenntnis, Oxford University Press, Journal of Symbolic Logic, Magyar Filozófiai Szemle.
- Résztvevője az MTA BTK Filozófiai Intézetén keresztül benyújtott „A fizika metafizikai alapkérdései formális megközelítésben” c. a 2015-2019-es időszakra támogatást nyert OTKA pályázatnak (OTKA K-115593), valamint az ezt követő OKTA K-134275 pályázatnak. Tagja a *Budapest-Krakow Research Group on Probability, Causality and Determinism* Akadémiaiközi munkacsoportnak és egyik szervezője a kapcsolódó konferenciasorozatnak (2014-2016).
- A Szabad Változók Egyesület elnöke (2004-2017) és az Egyesület által kiadott Szabad Változók filozófiai lap alapító főszerkesztője.
- Koordinátora a Probabilistic Causality nyári iskolának (CEU, 2008).
- Képviselő a Pittsburghii Egyetem „Graduate Council to the Dean” döntéshozó szervében

(2006-2008).

- Első helyezés az Országos Tudományos Diákkör Konferencia (OTDK) Filozófia szekciójában (2001).
- Az Oktatási Ügyek bizottságának vezetője a BKE HÖK képviselőjében az egyetem kari tanácsában (2002-2003).
- Terepmunka a Stanford Egyetem GSB Organizational Behavior programjának kutatásában (2002).

Nyelvismeret

Magyar: anyanyelvem.

Angol: folyékonyan írok, olvasok, beszélek. (Nyelvvizsga: szakmai középfok „C”)

Francia: küzdelmesen írok, olvasok, beszélek. (Nyelvvizsga: szakmai középfok „C”)